

**VNO
NCW**
Noord

MKB
Nederland
Noord

DRENTHE ONDERNEEMT

INZICHTEN VOOR PROVINCIALE STATEN

2027 - 2031

Voorwoord

Drenthe staat voor grote opgaven én grote kansen. De provincie heeft een sterke basis met maakindustrie, groene chemie, circulaire kunststoffen, landbouw, vrijetijdseconomie, logistiek, defensie, innovatieve MKB-bedrijven en vakmanschap. Juist die combinatie maakt Drenthe belangrijk voor de economie van Noord-Nederland. Tegelijkertijd lopen ondernemers tegen duidelijke grenzen aan. Arbeidsmarktkrapte, netcongestie, beperkte ruimte voor bedrijven, trage vergunningverlening en onzekerheid rond stikstof en water maken investeren, uitbreiden en verduurzamen moeilijker dan nodig. Juist daarom is provinciaal beleid van groot belang.

De provincie Drenthe kan het verschil maken door te kiezen voor ondernemerschap, uitvoeringskracht en economische structuurversterking. Dat vraagt om voldoende ruimte voor bedrijven, goede bereikbaarheid, betrouwbare energie-infrastructuur, sterke vakopleidingen, snelle vergunningverlening en een praktische samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. Met het oog op de Provinciale Statenverkiezingen 2027 doet VNO-NCW MKB Noord concrete voorstellen voor een sterker ondernemingsklimaat in Drenthe. Deze voorstellen zijn bedoeld als handreiking aan politieke partijen bij het schrijven van hun verkiezingsprogramma's.

Een sterke provincie ontstaat niet vanzelf. Drenthe wordt sterker als ondernemers kunnen investeren, vernieuwen, mensen opleiden en werkgelegenheid creëren. Namens VNO-NCW MKB Noord delen we daarom graag de inzichten van leden, ondernemers, werkgevers en professionals die dagelijks werken aan de economie van Noord-Nederland. Onze boodschap is helder om ruimte te geven aan ondernemerschap, te versnellen waar zaken vastlopen en voorwaarden te blijven scheppen voor voldoende energie, bereikbaarheid en vakmensen.

Veel succes met het samenstellen van uw verkiezingsprogramma en de aanstaande campagne!

Inhoud

Voorwoord	pagina 1
Inhoud	pagina 2
1. Nij Begun en economische versterking van Noord-Drenthe	pagina 3
2. Arbeidsmarkt, onderwijs, wonen en talent	pagina 3
3. MKB, familiebedrijven en ondernemerschap	pagina 4
4. Innovatie, AI en campussen	pagina 4
5. Circulaire economie en grondstoffen	pagina 5
6. Weerbaarheid en defensie	pagina 6
7. Ruimte voor economische ontwikkeling	pagina 7
8. Infrastructuur en bereikbaarheid	pagina 8
9. Voorspelbare en snelle vergunningverlening	pagina 9
10. Netcongestie en toekomstbestendige energie-infrastructuur	pagina 9
11. Stikstof, landbouw en ontwikkelruimte	pagina 10
12. Water	pagina 11
13. Detailhandel en vitale centra	pagina 11
14. Grensregio's en Duitsland	pagina 12
15. Gastvrijheidssector	pagina 12
16. Aanbesteden en inkopen	pagina 13
Kies, versnel en voer uit	pagina 14

1. Nij Begun en economische versterking van Noord-Drenthe

Nij Begun biedt Drenthe, samen met Groningen, de kans om de gevolgen van de gaswinning te herstellen en de economie langdurig te versterken. Voor Noord-Drenthe liggen kansen in duurzame energie, landbouw, gezondheid, industrie en vrijetijdseconomie. De provincie Drenthe moet zorgen dat Noord-Drentse ondernemers volwaardig kunnen deelnemen en dat investeringen ook verbinding maken met bedrijven, kennis en arbeidsmarkt in de rest van Drenthe.

- Zorg dat Noord-Drentse ondernemers een volwaardige positie krijgen bij de ontwikkeling en uitvoering van de Economische Agenda van Nij Begun.
- Richt investeringen op structureel verdienvermogen, productiviteit, innovatie, vakmanschap, vrijetijdseconomie en toekomstbestendige bedrijvigheid.
- Verbind projecten in Noord-Drenthe met campussen, bedrijven en economische clusters in Assen, Emmen, Hoogeveen, Meppel en Coevorden.
- Zorg dat middelen uit Nij Begun aanvullend zijn op regulier provinciaal beleid en reguliere investeringen.
- Geef het Drentse MKB praktisch toegang tot programma's, fondsen en samenwerkingsprojecten.
- Werk met meetbare doelen en rapporteer jaarlijks over investeringen, resultaten en de bijdrage aan het regionale verdienvermogen.

De provincie Drenthe garandeert dat Noord-Drenthe volwaardig profiteert van Nij Begun. Ondernemers en onderwijsinstellingen worden als medeontwikkelaars betrokken. Investeringen versterken niet alleen afzonderlijke projecten, maar bouwen aan blijvend verdienvermogen, werkgelegenheid en brede welvaart in Noord-Drenthe en de rest van de provincie.

2. Arbeidsmarkt, onderwijs, wonen en talent

De krapte op de arbeidsmarkt remt groei, verduurzaming en innovatie in Drenthe. Dat raakt vooral techniek, maakindustrie, bouw, zorg, agrofood, recreatie, logistiek, energie en ICT. Juist in Drenthe zijn vakmensen nodig voor industriële vernieuwing, woningbouw, verduurzaming, digitalisering en een sterke regionale economie. De provincie kan als verbinder zorgen dat onderwijs, ondernemers, gemeenten, UWV en arbeidsmarktregio's nog beter samenwerken. Niet door alles zelf te doen, maar door bestaande initiatieven te ondersteunen, te verbinden en te versnellen.

- Ondersteun regionale arbeidsmarktagenda's waarin ondernemers, onderwijsinstellingen, gemeenten, UWV en arbeidsmarktregio's samenwerken aan concrete tekorten.
- Investeer in technisch beroepsonderwijs en behoud vakopleidingen in alle regio's van Drenthe.
- Stimuleer praktijkleren, zij-instroom, om- en bijscholing en leven lang ontwikkelen, vooral voor techniek, bouw, industrie, zorg, recreatie, logistiek en ICT.
- Benut onbenut arbeidspotentieel beter en help mensen sneller naar werk in sectoren met tekorten.
- Verbind ondernemersnetwerken, arbeidsmarktregio's, gemeenten en onderwijs, zodat middelen en initiatieven elkaar versterken.
- Besteed extra aandacht aan vaardigheden voor digitalisering, AI, energietransitie, circulaire industrie, defensie en technologische innovatie.
- Maak het voor MKB-bedrijven eenvoudiger om mee te doen aan scholingstrajecten, met minder versnippering en praktische ondersteuning.
- Verbind de provinciale woningbouwprogrammering met de arbeidsmarkt en zorg voor voldoende woningen voor starters, jongeren, vakmensen en internationale werknemers.

- Zet in op behoud en aantrekken van talent en verbind nieuwe woningbouwlocaties aan bereikbaarheid, werklocaties en onderwijs.
- Benut ook statushouders, internationale studenten en mensen met een arbeidsbeperking als onderdeel van het beschikbare talent.
- Zorg dat provinciale arbeidsmarktprogramma's, informatie, scholing, openbaar vervoer en voorzieningen toegankelijk en inclusief zijn.

De provincie Drenthe versterkt de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Ondernemers, onderwijsinstellingen, gemeenten, UWV en arbeidsmarktregio's werken samen aan voldoende vakmensen voor techniek, bouw, industrie, zorg, recreatie, logistiek, energie en ICT.

De provincie investeert in technisch beroepsonderwijs, praktijkleren, om- en bijscholing en leven lang ontwikkelen. Daarbij is bijzondere aandacht nodig voor vaardigheden die bijdragen aan digitalisering, AI, energietransitie, circulaire industrie, defensie en technologische innovatie.

De provincie helpt onbenut arbeidspotentieel beter naar werk en maakt het voor ondernemers eenvoudiger om mee te doen aan scholingstrajecten. Zij verbindt woningbouw met arbeidsmarkt, onderwijs en bereikbaarheid en zorgt voor toegankelijke en inclusieve programma's. Drenthe heeft iedereen nodig om te kunnen bouwen, verduurzamen, produceren, innoveren en groeien.

3. MKB, familiebedrijven en ondernemerschap

Het brede Drentse MKB en de vele familiebedrijven vormen de ruggengraat van de provinciale economie. Zij zorgen voor werkgelegenheid, innovatie, continuïteit en binding met stad, dorp en regio. Provinciale ondersteuning moet ook voor kleinere bedrijven eenvoudig vindbaar en bruikbaar zijn.

- Maak provinciale innovatie-, subsidie- en financieringsregelingen eenvoudiger en beter toegankelijk voor het MKB.
- Bied ondernemers één herkenbare toegang tot provinciale regelingen, kennis en ondersteuning.
- Versterk via de NOM en Drentse ondernemersprogramma's de toegang tot groeikapitaal, innovatie en begeleiding.
- Ondersteun bedrijfsopvolging, bedrijfsoverdracht en de continuïteit van familiebedrijven.
- Voer bij nieuw provinciaal beleid en nieuwe regels een praktische MKB-toets uit.
- Houd provinciale lasten en administratieve verplichtingen beheersbaar en betrek ondernemers vroeg bij beleid dat hun bedrijfsvoering raakt.

De provincie Drenthe geeft het MKB en familiebedrijven een herkenbare plaats in het economische beleid. Regelingen worden eenvoudiger en beter toegankelijk. Bij nieuw beleid wordt vooraf getoetst wat de gevolgen zijn voor kleine en middelgrote bedrijven. Samen met regionale partners ondersteunt de provincie groei, verduurzaming, innovatie en bedrijfsoverdracht.

4. Innovatie, AI en campussen

Innovatie is nodig om de Drentse economie sterker, productiever en toekomstbestendig te maken. Drenthe heeft een stevige basis met maakindustrie, innovatieve familiebedrijven, Chemport/Emmen, groene chemie, circulaire kunststoffen, agrofood, zorginnovatie, recreatie en veiligheid. De provincie kan innovatie verder versnellen door ondernemers, kennisinstellingen, gemeenten, ROM's, fondsen en campussen (IT-hub, Techhub, Greenwise Campus) beter te verbinden. Vooral het innovatieve MKB moet eenvoudiger toegang krijgen tot kennis, kapitaal, testfaciliteiten en praktijkgerichte innovatieprogramma's.

AI en digitalisering bieden kansen voor Drentse bedrijven. Bedrijven kunnen processen slimmer maken, personeelstekorten deels opvangen, energie besparen, onderhoud voorspellen en nieuwe producten en diensten ontwikkelen. Dat vraagt om digitale vaardigheden, data-infrastructuur, cybersecurity en voldoende energiec capaciteit.

- Versterk innovatie-ecosystemen rond maakindustrie, groene chemie, circulaire kunststoffen, agrofood, zorg, recreatie, energie en veiligheid.
- Investeer via ROM's, fondsen en cofinanciering in startups, scale-ups en innovatief MKB.
- Maak innovatieprogramma's toegankelijker voor het MKB, met eenvoudige regelingen, korte procedures en praktische ondersteuning.
- Zorg voor voldoende ruimte, energiec capaciteit en bereikbaarheid op campussen, bedrijventerreinen en innovatieclusters.
- Stimuleer toepassing van AI en digitalisering in het MKB, vooral in industrie, bouw, zorg, logistiek, recreatie, energie en agrofood.
- Investeer in digitale vaardigheden, cybersecurity en datagedreven werken bij ondernemers en werknemers.
- Wijs alleen geschikte locaties aan voor digitale infrastructuur als energie, ruimte, landschappelijke inpassing en regionale meerwaarde goed zijn geborgd.
- Voorkom lokale verboden of moratoria op digitale infrastructuur zonder serieus alternatief.
- Werk vanuit één samenhangende Drentse campusstrategie: Greenwise Campus voor circulaire industrie, groene chemie, energie en maakindustrie, IT Hub voor digitalisering, data en AI, TechHub voor techniek en aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven en Veiligheidscampus voor veiligheid, weerbaarheid en dual-use innovatie.
- Verbind de campussen structureel met Drentse MKB en met kennis- en innovatieclusters in Noord-Nederland.

De provincie Drenthe versterkt innovatie-ecosystemen rond maakindustrie, groene chemie, circulaire kunststoffen, agrofood, zorg, recreatie, energie en veiligheid. Startups, scale-ups en innovatief MKB krijgen betere toegang tot kennis, kapitaal, testfaciliteiten en cofinanciering.

De provincie stimuleert toepassing van AI en digitalisering in het MKB. Vooral bedrijven in industrie, bouw, zorg, logistiek, recreatie, energie en agrofood kunnen hiermee productiever, duurzamer en concurrerder worden.

De provincie zorgt dat campussen, bedrijventerreinen en innovatieclusters kunnen groeien. Daarvoor zijn ruimte, bereikbaarheid, energiec capaciteit en digitale infrastructuur nodig. Digitale infrastructuur krijgt ruimte op geschikte locaties. Voorwaarde is dat energiegebruik, netcapaciteit, landschappelijke inpassing en aantoonbare regionale meerwaarde goed zijn geborgd.

5. Circulaire economie en grondstoffen

Circulaire economie is een economische kans én een voorwaarde voor toekomstbestendige groei. Drenthe heeft met de maak- en procesindustrie, groene chemie, circulaire kunststoffen, landbouw en bouw een sterke uitgangspositie. Nieuwe circulaire verdienmodellen vragen om ruimte, vergunningen, ketensamenwerking, kennis en een voorspelbare vraag.

- Reserveer in het provinciale ruimtelijke beleid voldoende ruimte voor circulaire productie, reparatie, recycling en verwerking van reststromen.

- Ontwikkel circulaire en biobased ketens tussen industrie, landbouw, bouw, energie en logistiek.
- Versterk het ecosysteem rond Emmen, Chemport en Greenwise Campus en verbind dit met bedrijven en kennisinstellingen in heel Noord-Nederland.
- Werk met gemeenten en omgevingsdiensten aan duidelijke, uniforme en uitvoerbare regels voor circulaire bedrijvigheid.
- Ondersteun proeftuinen en demonstratieprojecten bij de opschaling naar commerciële productie.
- Zet provinciale aanbestedingen in om een voorspelbare markt voor circulaire en biobased producten en materialen te creëren.

De provincie Drenthe maakt circulaire economie en grondstoffen een zelfstandige pijler van het economisch en ruimtelijk beleid. Bedrijven krijgen ruimte om grondstoffen te hergebruiken, reststromen te verwerken en circulaire producten en verdienmodellen op te schalen. Provinciale inkoop en aanbestedingen worden benut om de markt voor circulaire oplossingen te vergroten.

6. Weerbaarheid en defensie

Economische weerbaarheid en nationale veiligheid beginnen in de regio. Drenthe heeft hierin een duidelijke positie door de aanwezigheid van Defensie, veiligheid, logistiek, maakindustrie, agrofood, energie, zorg en digitale netwerken. Bedrijven zijn onmisbaar voor het functioneren van vitale voorzieningen. Dat geldt voor voedselvoorziening, transport, energie, data, zorg, onderhoud, productie en cybersecurity. De provincie kan helpen door vitale clusters beter te verbinden en ruimte te geven aan investeringen in veiligheid, continuïteit en weerbaarheid. Defensie en veiligheid bieden ook economische kansen. Drenthe kan nog sterker worden in onderhoud, logistiek, dual-use innovatie, testfaciliteiten, cybersecurity, maakindustrie en toepassingen die zowel civiel als militair relevant zijn, op en rondom de kazernes en de Veiligheidscampus. Voorwaarde is dat ondernemers vroeg worden betrokken en dat ruimtegebruik zorgvuldig wordt ingepast.

- Versterk samenwerking tussen vitale clusters zoals defensie, veiligheid, maakindustrie, logistiek, agrofood, zorg, energie en digitale infrastructuur.
- Zorg dat bedrijven kunnen investeren in noodstroom, back-upsystemen, cyberveiligheid en continuïteitsplannen.
- Reserveer in ruimtelijke plannen voldoende ruimte voor energie- en dataverbindingen, zodat vitale bedrijven minder kwetsbaar worden.
- Benut kansen rond defensie voor Drentse bedrijven, bijvoorbeeld in onderhoud, logistiek, hightech maakindustrie, cybersecurity, training, simulatie en dual-use innovatie.
- Neem ondernemers actief mee bij de uitwerking van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en zorg voor één duidelijk aanspreekpunt voor bedrijven.
- Investeer in infrastructuur die geschikt is voor civiele én militaire mobiliteit.
- Neem cyberweerbaarheid standaard mee in economische programma's voor het MKB.
- Voer de Drentse Agenda Defensie en Veiligheid uit en richt een structurele MKB-defensiedesk in die bedrijven ondersteunt bij aanbestedingen, certificering, veiligheidseisen en samenwerking.
- Verbind kansen rond Assen, Havelte, de kazernes en Veiligheidscampus met Greenwise Campus, TechHub, onderwijs en Drentse toeleveranciers.
- Betrek bestaande bedrijven vroegtijdig bij locatiekeuzes en voorkom dat nieuwe defensieactiviteiten economische ruimte, bereikbaarheid of netcapaciteit onnodig verdringen.

De provincie Drenthe versterkt de economische weerbaarheid van vitale clusters zoals defensie, veiligheid, maakindustrie, logistiek, agrofood, zorg, energie en digitale infrastructuur. Bedrijven krijgen ruimte om te investeren in noodstroom, back-upsystemen, cyberveiligheid en continuïteit. De provincie neemt cyberweerbaarheid standaard mee in economische programma's voor het MKB. Digitale veiligheid is een basisvoorwaarde voor een sterke en toekomstbestendige Drentse economie.

De provincie benut kansen rond Defensie voor werkgelegenheid, innovatie en bedrijvigheid. Daarbij gaat het onder meer om onderhoud, logistiek, hightech maakindustrie, cybersecurity, training, simulatie en dual-use innovatie. Nieuwe defensieactiviteiten worden zorgvuldig ingepast. Economische kansen worden benut, maar altijd met oog voor leefbaarheid, natuur, landbouw en bestaande bedrijven.

7. Ruimte voor economische ontwikkeling

Drenthe heeft ruimte nodig voor wonen, natuur, landbouw, energie, water, defensie, recreatie én bedrijvigheid. De ruimte voor economie mag daarbij niet het sluitstuk zijn. Zonder voldoende ruimte voor bedrijven kunnen ondernemers niet uitbreiden, verduurzamen of investeren. Dat geldt voor bedrijventerreinen, maakindustrie, logistiek, campussen, circulaire economie, agrofood, recreatiebedrijven, defensie-gerelateerde bedrijvigheid en digitale infrastructuur. In Drenthe spelen deze opgaven onder meer rond Emmen, Assen, Hoogeveen, Meppel, Coevorden en regionale werklocaties.

- Reserveer structureel voldoende ruimte voor bestaande en groeiende bedrijven, maakindustrie, logistiek, campussen, recreatiebedrijven en digitale infrastructuur.
- Bescherm bestaande bedrijventerreinen tegen ongewenste transformatie naar wonen zonder volwaardige compensatie.
- Voorkom nettoverlies van economische ruimte. Waar bedrijfsruimte verdwijnt, moet gelijkwaardige ruimte terugkomen.
- Maak langjarige afspraken over uitbreiding van bedrijventerreinen richting 2040. Nieuwe werklocaties vragen jaren voorbereiding.
- Zorg niet alleen voor fysieke ruimte, maar ook voor milieuruimte, energiecapaciteit en vergunningsruimte.
- Benut bestaande bedrijventerreinen beter door herstructurering, verduurzaming en intensiever ruimtegebruik.
- Geef extra aandacht aan ruimte voor maakindustrie, groene chemie, circulaire kunststoffen, logistiek, agrofood, defensie-gerelateerde bedrijvigheid en recreatie.
- Betrek ondernemers vroeg bij locatiekeuzes, herstructurering en gebiedsontwikkeling.

Werk gebiedsgericht vanuit onderscheidende economische profielen: Noord-Drenthe en Regio Groningen-Assen voor Nij Begun, kennis en woningbouw, Assen voor Defensie, veiligheid en diensten, Emmen-Coevorden voor industrie, circulariteit, logistiek en Duitsland, Hoogeveen-Meppel voor maakindustrie, logistiek en de verbinding met Zwolle en landelijk Drenthe voor landbouw, recreatie en vitale kernen.

De provincie Drenthe zorgt voor voldoende ruimte voor bestaande en groeiende bedrijven. Economische ruimte is een randvoorwaarde voor werkgelegenheid, innovatie, verduurzaming en brede welvaart. Bestaande bedrijventerreinen worden beschermd tegen ongewenste transformatie. Waar economische ruimte verdwijnt, komt gelijkwaardige ruimte terug. De provincie maakt langjarige afspraken over nieuwe en toekomstbestendige werklocaties richting 2040.

De provincie investeert samen met gemeenten en ondernemers in herstructurering, verduurzaming en beter gebruik van bestaande bedrijventerreinen. Daarbij is aandacht voor energiecapaciteit, bereikbaarheid, milieuruimte en vergunningsruimte. Drenthe geeft ruimte aan bedrijvigheid die past bij de economische kracht van de provincie: maakindustrie, groene chemie, circulaire kunststoffen, logistiek, agrofood, recreatie, defensie-gerelateerde bedrijvigheid en innovatieve MKB-bedrijven.

8. Infrastructuur en bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid is voor Drenthe een economische randvoorwaarde. Bedrijven in Assen, Emmen, Hoogeveen, Meppel, Coevorden en regionale kernen zijn afhankelijk van goede verbindingen met Groningen, Zwolle, Twente, Duitsland en de Randstad. De N34 is één van de belangrijkste noord-zuidverbindingen in Drenthe. De provincie werkt aan verbetering van verkeersveiligheid en doorstroming, onder meer rond Gieten en de gedeeltelijke verdubbeling tussen Eext en Gasselte. Ook de A28, A37, N33, N381, vaarwegen, spoor en de Euroterminal Coevorden zijn belangrijk voor personen- en goederenvervoer.

- Versnel onderhoud en vervanging van wegen, bruggen, viaducten, sluizen en vaarwegen.
- Waarborg bereikbaarheid van bedrijven tijdens werkzaamheden.
- Geef prioriteit aan de N34, A28, A37, N33, N381 en verbindingen met bedrijventerreinen.
- Versterk de logistieke positie van Coevorden en de verbinding met Duitsland.
- Blijf investeren in spoor, inclusief de Nedersaksenlijn. Drenthe reserveert hiervoor al middelen; benut dat als basis voor verdere lobby.
- Verbeter openbaar vervoer en fietsverbindingen naar werklocaties.
- Houd rekening met landbouwverkeer, goederenvervoer, recreatieverkeer en civiel-militaire mobiliteit.
- Pak samen met het Rijk de flessenhals bij Meppel aan en verbeter de robuustheid van spoor en weg richting Zwolle en Noord-Nederland.
- Benader de Nedersaksenlijn als economische ontwikkelingscorridor en verbind deze aan woningbouw, arbeidsmarkt, campussen en grensoverschrijdende bedrijvigheid.
- Versterk Groningen Airport Eelde als noordelijke voorziening voor internationale bereikbaarheid, vestigingsklimaat, onderwijs en innovatie.
- Versterk de spoorverbinding Coevorden-Bad Bentheim en de positie van de Euroterminal voor duurzaam goederenvervoer.
- De provincie Drenthe investeert in bereikbaarheid als voorwaarde voor werkgelegenheid, leefbaarheid en economische groei.

De provincie geeft prioriteit aan veilige en betrouwbare verbindingen tussen bedrijventerreinen, woonkernen, stadscentra en economische corridors. De N34, A28, A37, N33, N381, spoorverbindingen, vaarwegen en de logistieke positie van Coevorden binnen de Regio Emmen zijn daarbij van groot belang.

De provincie blijft zich inzetten voor de Nedersaksenlijn en nog sterkere verbindingen met Groningen, Zwolle, Twente en Duitsland.

Onderhoud en werkzaamheden worden tijdig afgestemd met ondernemers. Bedrijven moeten bereikbaar blijven voor werknemers, klanten, leveranciers en goederenvervoer.

9. Voorspelbare en snelle vergunningverlening

Vergunningverlening bepaalt of ondernemers kunnen investeren, verduurzamen en uitbreiden. In Drenthe speelt dit bij landbouw, industrie, bouw, recreatie, energieprojecten, bedrijventerreinen en natuurvergunningen. De provincie heeft in 2026 een uitvoeringsprogramma voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dat biedt een goede basis, maar ondernemers hebben vooral behoefte aan voorspelbare termijnen, duidelijkheid en praktische begeleiding.

- Stuur omgevingsdiensten op duidelijke prestaties en voorspelbare korte doorlooptijden.
- Werk met vaste aanspreekpunten voor ondernemers.
- Organiseer vroegtijdig vooroverleg, vooral bij complexe projecten.
- Zorg voor uniforme toepassing van regels door provincie, gemeenten en omgevingsdienst.
- Pas risicogericht toezicht toe: streng waar nodig, praktisch waar het kan.
- Voorkom dat ondernemers vastlopen tussen verschillende overheden.
- Maak vergunningverlening voor verduurzaming, uitbreiding en innovatie sneller en beter voorspelbaar.

De provincie Drenthe versnelt vergunningverlening voor ondernemers. Bedrijven krijgen duidelijkheid over termijnen, eisen en procedures. De provincie stuurt omgevingsdiensten op voorspelbare korte doorlooptijden, vaste aanspreekpunten en tijdig vooroverleg. Regels worden uniform toegepast, zodat ondernemers weten waar zij aan toe zijn. Toezicht wordt risicogericht uitgevoerd.

De provincie is streng waar nodig, maar voorkomt onnodige regeldruk voor bedrijven die aantoonbaar goed presteren. Snellere vergunningverlening is nodig voor woningbouw, verduurzaming, landbouw, energieprojecten, bedrijventerreinen, recreatie en industriële ontwikkeling.

10. Netcongestie en toekomstbestendige energie-infrastructuur

Netcongestie remt groei, verduurzaming en innovatie in Drenthe. Bedrijven die willen uitbreiden, elektrificeren, laadinfra plaatsen of zonne-energie terugleveren, lopen tegen beperkte netcapaciteit aan. De provincie erkent dat netcongestie bedrijven hard raakt en ondersteunt oplossingen via een subsidieregeling. Voor Drenthe is dit extra belangrijk voor bedrijventerreinen, maakindustrie, Chemport/Emmen, logistiek, landbouw, recreatie en woningbouw.

- Wijs versneld locaties aan voor transformatorstations, kabeltracés en energie-infrastructuur.
- Versnel vergunningprocedures voor netuitbreiding en energieprojecten.
- Faciliteer energiehub's op bedrijventerreinen en bij industrieclusters.

- Ondersteun collectieve oplossingen zoals groepscontracten, slim laden, lokale opslag en batterijsystemen.
- Geef prioriteit aan werklocaties waar netcongestie investeringen blokkeert.
- Verbind energie-infrastructuur aan economische ontwikkeling, woningbouw, mobiliteit en bedrijventerreinen.
- Blijf MKB-bedrijven helpen met praktische ondersteuning bij energiebesparing, opslag en samenwerking op bedrijventerreinen.

De provincie Drenthe maakt netcapaciteit topprioriteit. Zonder voldoende energie-infrastructuur lopen investeringen, verduurzaming, woningbouw en innovatie vast.

De provincie versnelt locaties en vergunningen voor transformatorstations, kabeltracés, energiehub's en opslag. Bedrijventerreinen en industrieclusters krijgen prioriteit bij collectieve oplossingen. Energiebeleid wordt gekoppeld aan economische ontwikkeling. Drenthe benut energiehub's, opslag, slim energiegebruik en samenwerking op bedrijventerreinen om bedrijven ruimte te geven om te groeien en te verduurzamen.

11. Stikstof, landbouw en ontwikkelruimte

Stikstof raakt in Drenthe niet alleen landbouw en natuur, maar ook woningbouw, infrastructuur, energieprojecten, recreatie en verduurzaming van bedrijven. De provincie gaf zelf aan dat de stikstofproblematiek ook in 2026 grote invloed houdt op vergunningen en dat veel aanvragen nog niet kunnen worden verleend. Ondernemers hebben duidelijkheid, ontwikkelruimte en juridisch houdbare oplossingen nodig. Drenthe moet natuurherstel verbinden aan perspectief voor landbouw, bouw, recreatie, energie en MKB.

- Werk gebiedsgericht aan natuurherstel, emissiereductie en ontwikkelruimte.
- Voorkom generieke vergunningstops en maak vergunningverlening mogelijk waar dat juridisch kan.
- Betrek landbouw, industrie, bouw, recreatie en andere ondernemers structureel bij maatregelen.
- Zorg voor transparante keuzes over beschikbare ontwikkelruimte.
- Geef prioriteit aan legalisatie van PAS-melders en duidelijkheid voor interimers.
- Koppel natuurherstel aan ruimte voor woningbouw, infrastructuur, landbouw, energie/verduurzaming.
- Benader landbouw als economische keten van boeren, familiebedrijven, agrofood, verwerkende bedrijven en innovatie.
- Stimuleer precisielandbouw, digitalisering, biobased grondstoffen en circulaire ketens tussen landbouw, industrie en bouw.
- Ondersteun jonge boeren, bedrijfsopvolging en nieuwe verdienmodellen en zorg voor voldoende water, energie en ruimte voor verduurzaming.

De provincie Drenthe werkt aan een juridisch houdbare stikstofaanpak met ruimte voor natuurherstel én economische ontwikkeling. Vergunningverlening moet weer mogelijk worden waar dat kan. Generieke stilstand wordt voorkomen.

De provincie maakt transparante keuzes over ontwikkelruimte voor landbouw, woningbouw, infrastructuur, energie, recreatie en bedrijven. Landbouw wordt niet alleen gezien als natuurdossier, maar ook als economische keten. Drenthe ondersteunt boeren, familiebedrijven, agrofoodbedrijven en verwerkende bedrijven bij innovatie, verduurzaming en nieuwe verdienmodellen.

12. Water

Water is een economische randvoorwaarde voor Drenthe. Landbouw, natuur, drinkwater, industrie, recreatie en woningbouw zijn afhankelijk van voldoende en schoon water. In droge perioden staat de balans tussen landbouw, natuur en drinkwater extra onder druk. De beschikbaarheid van voldoende drinkwaterbronnen is een gezamenlijke opgave van provincie Drenthe en WMD. Dat vraagt om tijdige ruimtelijke reserveringen, vergunningverlening en samenwerking met gemeenten, waterschappen, ondernemers en inwoners.

- Zorg voor voldoende waterbeschikbaarheid voor landbouw, bedrijven, recreatie, natuur en drinkwater.
- Reserveer ruimte voor bestaande en nieuwe drinkwaterbronnen.
- Versnel vergunningverlening voor nieuwe of uitgebreide waterwinningen.
- Investeer in zoetwaterberging, klimaatadaptatie en robuuste watersystemen.
- Werk met ondernemers aan uitvoering van de Kaderrichtlijn Water.
- Geef bedrijven duidelijkheid over indirecte lozingen, toezicht en handhaving.
- Voorkom dat waterkosten voor bedrijven onnodig stijgen; zet heffingen in voor waterbesparing, waterkwaliteit en klimaatadaptatie.

De provincie Drenthe zorgt voor voldoende en betrouwbaar water voor wonen, landbouw, bedrijven, recreatie en natuur. De provincie reserveert ruimte voor drinkwaterbronnen, versnelt vergunningverlening en investeert in zoetwaterberging en klimaatadaptatie.

Ondernemers krijgen duidelijkheid over waterkwaliteit, lozingen, toezicht en handhaving. Waterbeleid wordt verbonden aan economische ontwikkeling, zodat Drenthe kan blijven bouwen, produceren, recreëren, verduurzamen en innoveren.

13. Detailhandel en vitale centra

Drenthe heeft met de Retailagenda Drenthe al een sterke basis voor toekomstbestendige binnensteden en dorpskernen. De aanpak richt zich op economisch vitale en leefbare centra met een eigen identiteit. Provincie, gemeenten en marktpartijen werken hierin samen. De provincie geeft zelf aan dat de Retailagenda en het Binnenstadfonds hebben bijgedragen aan compactere, aantrekkelijkere winkelgebieden en minder leegstand.

- Zet de Retailagenda Drenthe en de samenwerking met gemeenten en ondernemers voort.
- Blijf investeren in vitale binnensteden, dorpscentra en wijkwinkelgebieden.
- Maak scherpe keuzes voor kansrijke centra en voorkom structurele overcapaciteit.
- Ondersteun gemeenten met kennis, capaciteit en financiering.
- Stimuleer publiek-private samenwerking tussen ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeenten.
- Houd centra bereikbaar, veilig en aantrekkelijk voor bezoekers, bewoners en ondernemers.
- Verbind retailbeleid met wonen, horeca, toerisme, cultuur, parkeren, logistiek en leefbaarheid.

De provincie Drenthe zet de Retailagenda Drenthe voort. Sterke binnensteden, dorpscentra en wijkwinkelgebieden zijn belangrijk voor leefbaarheid, werkgelegenheid en voorzieningen in stad en dorp.

De provincie blijft gemeenten en ondernemers ondersteunen bij compacte, aantrekkelijke en toekomstbestendige centra. Leegstand en overcapaciteit worden actief aangepakt. Retailbeleid wordt verbonden met wonen, horeca, toerisme, cultuur, bereikbaarheid en parkeren. Zo blijven Drentse centra aantrekkelijk voor inwoners, bezoekers en ondernemers.

14. Grensregio's en Duitsland

Drenthe is een grensprovincie met duidelijke economische kansen richting Duitsland. Vooral Zuidoost-Drenthe, Emmen en Coevorden kunnen profiteren van betere samenwerking op arbeidsmarkt, energie, logistiek, onderwijs, innovatie en handel. De provincie werkt al met Emmen en Coevorden aan de vernieuwde Duitslandagenda. Die agenda wil grenzen niet als scheidslijnen zien, maar als bruggen naar nieuwe kansen. De inzet is gericht op het verzilveren van kansen voor inwoners, bedrijven en instellingen en het wegnemen van barrières.

- Voer de Duitslandagenda samen met gemeenten en ondernemers voortvarend uit.
- Versterk economische samenwerking met Duitsland rond logistiek, energie, agrofood, industrie, onderwijs en arbeidsmarkt.
- Benut de positie van Coevorden binnen de Regio Emmen als logistieke schakel richting Duitsland.
- Ondersteun ondernemers die over de grens willen werken, leveren, inkopen of personeel zoeken.
- Pak praktische grensbelemmeringen aan rond regels, diploma's, personeel, mobiliteit en informatievoorziening.
- Bescherm voorzieningen en ondernemerschap in grensgemeenten.
- Houd lokale en provinciale lasten en regeldruk beperkt.

De provincie Drenthe benut de economische kansen van de grens met Duitsland. De Duitslandagenda wordt samen met gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen voortvarend uitgevoerd.

Grensoverschrijdende samenwerking wordt versterkt op logistiek, energie, agrofood, industrie, onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie. Coevorden, Emmen en Zuidoost-Drenthe spelen daarin een belangrijke rol. Ondernemers in de grensregio krijgen praktische ondersteuning bij regelgeving, personeel, mobiliteit, aanbestedingen en samenwerking over de grens. De grens moet geen rem zijn, maar een kans voor groei en ondernemerschap.

15. Gastvrijheidssector

Drenthe heeft een sterke vrijetijdseconomie. Recreatie, toerisme, horeca, cultuur, sport, evenementen en verblijfsrecreatie dragen bij aan werkgelegenheid, leefbaarheid en brede welvaart. De provincie heeft met de Agenda Recreatie en Toerisme 2024-2028 al een actuele basis voor dit beleid.

De volgende stap is uitvoering met ondernemers: investeren in vitale recreatiegebieden, bereikbaarheid, personeel, verduurzaming, toegankelijkheid, natuurbeleving en jaarrond aanbod. Daarbij moet de sector volwaardig worden meegewogen in ruimtelijke keuzes, naast wonen, natuur, landbouw, energie en bereikbaarheid.

- Voer de Agenda Recreatie en Toerisme 2024-2028 uit samen met ondernemers, gemeenten en onderwijs.

- Neem recreatie en toerisme volwaardig mee in omgevingsvisies en economische agenda's.
- Investeer in vitale vakantieparken, recreatiegebieden, routes, fietsverbindingen en bereikbaarheid.
- Stimuleer spreiding van bezoekers over Drenthe en versterk combinaties met natuur, erfgoed, cultuur, sport en dorpscentra.
- Ondersteun ondernemers bij verduurzaming, toegankelijkheid, netcongestie en vergunningen.
- Investeer in arbeidsmarkt en scholing voor horeca, recreatie, evenementen en verblijfsrecreatie.
- Verminder regeldruk en zorg voor voorspelbare vergunningprocedures bij evenementen, uitbreiding en verduurzaming.

De provincie Drenthe voert de Agenda Recreatie en Toerisme 2024-2028 voortvarend uit. Recreatie, toerisme, horeca, cultuur, sport en evenementen zijn volwaardige economische sectoren.

De provincie investeert samen met ondernemers en gemeenten in vitale recreatiegebieden, sterke dorpscentra, goede fiets- en wandelroutes, bereikbaarheid en jaarrond aanbod. Ondernemers in de gastvrijheidssector krijgen ruimte om te verduurzamen, personeel te vinden, te vernieuwen en bezoekers beter te spreiden over Drenthe. Regeldruk en vergunningprocedures worden beperkt waar dat kan.

16. Aanbesteden en inkopen

De provincie Drenthe is een belangrijke opdrachtgever voor infrastructuur, openbaar vervoer, onderhoud, energie, klimaatadaptatie, gebiedsontwikkeling, digitalisering en verduurzaming. Juist in een krappe markt moet de provincie een aantrekkelijke opdrachtgever zijn.

Dat vraagt om voorspelbaarheid, realistische planning, proportionele eisen en eerlijke risicoverdeling.

Voor Drentse MKB-bedrijven is vooral belangrijk dat opdrachten toegankelijk zijn en niet onnodig groot of administratief zwaar worden gemaakt.

- Publiceer meerjarige investerings- en opdrachtenagenda's.
- Betrek ondernemers vroegtijdig via marktconsultaties en gebiedsgesprekken.
- Maak opdrachten toegankelijk voor MKB-bedrijven.
- Hanteer proportionele eisen en beperk administratieve lasten.
- Verdeel risico's eerlijk tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.
- Stimuleer innovatiegerichte aanbestedingen, bijvoorbeeld bij circulair bouwen, energie, infrastructuur en digitalisering.
- Geef regionale bedrijven een eerlijke kans binnen de aanbestedingsregels.
- Werk met realistische planningen, duidelijke besluitvorming en voldoende voorbereidingstijd.
- Neem toegankelijkheid, circulariteit en maatschappelijke waarde op als uitvoerbare en proportionele kwaliteitscriteria.

De provincie Drenthe wordt een aantrekkelijke en betrouwbare opdrachtgever. Ondernemers krijgen eerder inzicht in komende investeringen, projecten en opdrachten. Aanbestedingen worden toegankelijker voor het MKB.

De provincie hanteert proportionele eisen, beperkt administratieve lasten en verdeelt risico's eerlijk. Bij grote opgaven rond infrastructuur, energie, onderhoud, klimaatadaptatie, digitalisering en gebiedsontwikkeling betreft de provincie ondernemers vroegtijdig. Zo worden projecten beter uitvoerbaar en krijgen Drentse bedrijven een eerlijke kans.

Kies, versnel en voer uit

Veel oplossingen voor Drenthe zijn bekend. Het verschil zit de komende jaren niet in nieuwe plannen, maar in keuzes, tempo en uitvoering. Ondernemers vragen de provincie om ruimte te geven aan bedrijvigheid, procedures te versnellen en investeringen mogelijk te maken. Dat vraagt om voldoende werklocaties, betrouwbare energie-infrastructuur, goede bereikbaarheid, snellere vergunningen, sterke vakopleidingen en een duidelijke economische koers.

Drenthe heeft alles in huis om sterker te worden: maakindustrie, groene chemie, circulaire kunststoffen, landbouw, vrijetijdseconomie, defensie, logistiek, ondernemerschap en vakmanschap. Die kracht komt alleen tot waarde als ondernemers kunnen investeren, verduurzamen, uitbreiden en mensen aan het werk kunnen houden.

De kracht van Drenthe zit niet alleen in rust en ruimte, maar ook in een aantrekkelijke leefomgeving, een rijk cultureel aanbod en sterke evenementen. Dat maakt de provincie aantrekkelijk voor inwoners, bezoekers én bedrijven die zich hier willen vestigen of doorgroeien.

Drenthe versterkt de economie vanuit de eigen regionale profielen én als onderdeel van Noord-Nederland. Noord-Drenthe, Assen, Emmen-Coevorden, Hoogeveen-Meppel en landelijk Drenthe vragen om verschillende accenten, maar zijn afhankelijk van dezelfde voorwaarden: ruimte, energie, bereikbaarheid, talent en uitvoeringskracht.

Leg de keuzes als Provincie vast in een meerjarige provinciale economische investerings- en uitvoeringsagenda. Werk met meetbare doelen voor economische ruimte, netcapaciteit, bereikbaarheid, vergunningstermijnen, deelname van het MKB, arbeidsmarkt en campusontwikkeling. Rapporteer jaarlijks aan Provinciale Staten en organiseer structureel overleg met ondernemers en onderwijs.

Realiseer ruimte voor bedrijven om verder te groeien, energie om te verduurzamen, bereikbaarheid om klanten en werknemers te verbinden, vergunningen die investeringen niet onnodig vertragen en vakmensen voor de economie van morgen. Dat maakt Drenthe ondernemend, ook in de komende periode 2027-2031.

VNO-NCW MKB Noord
Van der Hoopstraat 4, Groningen
Turfmarkt 11, Leeuwarden
De Bukakkers 20, Emmen

050 - 534 38 44

info@vnoncw-mkbnoord.nl

www.vnoncw-mkbnoord.nl